

רפואת עץ הדורות

RABINO-ARMONI.COM

ניליון 06 · סוכות תשפ"ז

חג הסוכות · זמן שמחתנו

בגיליון הזה

ב חמישים ואחד יום שהם סיפור אחד, מן ההתבוננות ועד החופה

ד הצלם: מה ירשת, ולמה כל העבודה נמצאת שם

ו נידונים גם על הטוב שיכולת לעשות באותה שעה עצמה

ח למה כלום לא משתנה אחרי כיפור, והתשובה נמצאת בחידוש

יד המעבדה: להעביר קבלה אחת מפחד לשמחה

שתי דפנות וטפח

סוכות תשפ"ז

מאלול ועד שמיני עצרת הכול מהלך אחד. עד כיפור הוא עובר דרך פחד, ומכיפור והלאה בדיוק אותו דבר עובר דרך שמחה. והסוכה היא צורת החיבוק.

בגיליון הזה

עמוד פתיחה, עמוד עם השמות והמילים שתפגוש בדרך, ואחריהם ארבעה עשר פרקים. אפשר לקרוא אותם לפי הסדר, ואפשר לפתוח בפרק שקורא לך.

א	שמאלו תחת לראשי	ח	למה לא השתנה כלום
	שתי הנהגות באותה תקופה אחת, ולמה השופר הופך לסכך.		שני הסברים, ואחד מהם נוגע בכל אחד מאיתנו.
ב	חמישים ואחד יום	ט	החידוש
	כל החגים האלה הם סיפור אחד רצוף, והוא מסופר על אדם הראשון.		קטיפה זיתים בשביל נר אחד. וההכנה היא זו שמשנה את המצווה.
ג	החופה שאתה יושב בתוכה	י	התחפושות
	ארבעה מוטות וסכך למעלה. זו הגדרה של חופה, ואתה בתוכה.		אחת לאשתך, אחת לחבר, אחת לבן. ומה קורה כששתיים נפגשות.
ד	הצלם	יא	ארבע הכאות
	יש בכך חלק שאי אפשר לקלקל, ויש חלק שכל העבודה נמצאת בו.		הווידוי כמפה מדויקת של ארבעה מקומות שנשברו בפנים.
ה	בבואה דבבואה	יב	השביל הצר
	ליל הושענא רבה, סדינים לבנים ואור ירח. ומה בעצם בודקים שם.		בין להכיר שאינך כלום לבין להכיר בטוב שבך, וצריך את שניהם.
ו	דין וחשבון	יג	הגג שמחלחל
	לא רק על מה שעשית. גם על מה שיכולת לעשות באותה שעה בדיוק.		סוכות עובדת כמו שבת: היא לא מוסיפה, היא מספיגה.
ז	היום המבוש	יד	מפחד לשמחה
	יום שלא תוקן עומד בצד, ותשובה מחזירה אותו לשרשרת.		מה עושים עם ההחלטות שקיבלת כשפחדת, עכשיו כשכבר לא.

מה שאני רואה כל שנה

כמה מילים לפני שנתחיל, מהניסיון שלי, על תופעה שכולנו מכירים ומעטים מדברים עליה.

אני רוצה להתחיל ממה שאני רואה כל שנה, ואני מניח שגם אתם. אדם עובר חודש שלם של התבוננות. עומד בראש השנה. צם ביום הכיפורים, בוכה, מכה על החזה, אומר דברים שהוא באמת מתכוון אליהם. אני רואה אותו ואני מאמין לו. ואז אני פוגש אותו שלושה ימים אחר כך, וזה בדיוק אותו אדם.

במשך שנים שאלתי את עצמי מה קורה שם. ולא מתוך ביקורת, כי זה קורה גם לי. השאלה היא מבנית: איך ייתכן שתקופה כל כך אינטנסיבית לא משאירה שינוי? והתשובה שהגעתי אליה היא שהתקופה עוד לא נגמרה. סוכות הוא החלק שלה שרובנו מפספסים, ובגלל זה הכול נשפך.

בגיליון הזה אני רוצה ללכת איתכם דרך המהלך כולו, מאלול ועד סופו, ולהראות למה סוכות הוא הרגע שבו הדברים אמורים להיקלט. אני אשתמש בכמה מושגים מהקבלה, כי אין לי מילים טובות יותר. אבל אני מבטיח שכל אחד מהם מתאר משהו שאתם מכירים מהחיים, ופשוט לא הייתה לכם מילה בשבילו.

השאלה שהגיליון הזה בנוי סביבה: למה אחרי כל העבודה של אלול ותשרי, בפועל שום דבר לא זז.

ועוד דבר. אני לא כותב כאן על חובות ועל מה מותר ואסור. אני כותב על מה קורה לבן אדם. אם אתם שומרים על הכול או על כלום, המהלך הזה עובד אותו דבר, כי הוא מדבר על איך אדם משתנה, ואיך שינוי מחזיק מעמד.

מי מדבר כאן

השמות והמילים שתפגשו בדרך. אפשר לקרוא עכשיו, ואפשר לדלג ולחזור לכאן רק אם משהו נשמע זר.

האנשים

הָאֲרִי

רבי יצחק לוריא. צפת, המאה השש־עשרה. חי שלושים ושמונה שנה ושינה את הדרך שבה קוראים את הנפש. רוב המהלך שאני מתאר כאן, הסדר של הימים והרעיון של הצלם, מגיע ממנו.

הַרְשֵׁיִשׁ

רבי שלום שרעבי. ירושלים, המאה השמונה־עשרה. סידר את הכוונות של האר"י לכדי שיטה. ממנו הקריאה של ארבע ההכאות על החזה, בפרק י"א.

רַבִּי נַחֲמָן

רבי נחמן מברסלב, סוף המאה השמונה־עשרה. אמר משפט אחד שאני מצטט בפרק י"ב: מי שמלמד זכות על אחרים חייב ללמד זכות גם על עצמו.

הַחֲזוֹן אִישׁ

חכם מן המאה העשרים שחי בדיוק לפי כללים שקבע לעצמו. מופיע כאן בסיפור על מה קורה כשמאמצים את הכללים של אדם אחר בלי החיים שהחזיקו אותם.

המילים

נִסְיָנָה

מילולית, ניסור. תהליך שבו מורידים מעצמך, שלב אחרי שלב, חלק שכבר אינו שלך, כדי שיהיה מקום למשהו חדש.

צֶלֶם

הצורה הפנימית של אדם: מה שקיבל בירושה ומה שנוצר בו לפני שהיה לו מה לומר על זה. בפרק ד' אני מסביר למה כל העבודה נמצאת שם.

אֲוֵרוֹת מְקִיפִים וּפְנִימִיִּים

מקיף הוא מה שנמצא סביבך ואתה עדיין לא תופס. פנימי הוא מה שכבר נכנס ואתה יודע להשתמש בו. רוב החיים הם להפוך את הראשון לשני.

אוֹשְׁפִיזִין

אורחים, בארמית. בכל אחד משבעת ימי סוכות מזמינים לסוכה דמות אחת מן העבר, ועמה תכונה אחת.

הוֹשַׁעְנָא רַבָּה

היום השביעי של סוכות. הלילה שלפניו נחשב ללילה שבו בודקים מה נרשם השנה. פרק ה'.

שְׁמִינִי עֶצֶרֶת

היום שאחרי שבעת הימים, וסופו של כל המהלך שהתחיל באלול.

שמאלו תחת לראשי

בשיר השירים יש פסוק אחד שמתאר שתי תנועות של אותו אדם. אני קורא בו את כל הסתיו.

בואו נתחיל ממה שהו שנשמע טכני ומתברר מיד כלא טכני בכלל. כל התקופה שמתחילה בתחילת אלול ונגמרת בשמיני עצרת היא, בעיניי, תנועה אחת. לא רשימה של תאריכים שבמקרה יושבים קרוב, אלא מהלך אחד רצוף, שבאמצע שלו מתחלף הכיוון.

הפסוק שאני נשען עליו בא משיר השירים, והוא מתאר גוף אחד בשתי תנוחות: שְׁמָאלוּ תַּחַת לְרָאשִׁי וְיָמִינוּ תַּחֲבִקֵנִי. יד אחת מתחת לראש, והשנייה מחבקת. שני דברים שונים לגמרי, ושניהם נעשים באותו רגע בידי אותו אדם.

עד כיפור, ואחרי כיפור

החלק הראשון, היד שמתחת לראש, נמשך עד יום הכיפורים. זו התקופה של החשבון, של המדידה, של הפחד הבריא. ויד שמתחת לראש איננה יד עוינת. היא תומכת. אבל היא תומכת מלמטה, ממקום שאתה לא רואה, ואתה מרגיש רק את הלחץ.

החלק השני, היד שמחבקת, מתחיל מיום הכיפורים. וכאן מגיע הדבר שגרם לי לאהוב את הפסוק הזה.

האר"י אומר שהחיבוק עצמו הוא שתי דפנות ועוד טפח. וזו בדיוק הצורה המינימלית של סוכה.

תסתכלו על יד מחבקת מלמעלה. תראו צורה: זרוע אחת, זרוע שנייה, ומעט מן השלישית שסוגרת. זה איננו משל יפה שהודבק בדיעבד. זו ההגדרה של סוכה, שתי דפנות שלמות ועוד קצת. כלומר, החג הזה איננו מקום שבו נזכרים בחיבוק. הוא צורת החיבוק עצמה, שבנית בחצר, ואתה יושב בתוכה.

אותו דבר, מכיוון אחר

ומכאן משהו שקל לפספס. כל מה שהגיע אליך בתקופה הראשונה דרך פחד, מגיע אליך שוב בתקופה השנייה, בדיוק אותו דבר, אבל דרך שמחה. שמעת קול שופר, ועכשיו יש מעליך גג של ענפים. עמדת ביראה, ועכשיו אתה מחזיק פרי שכל העניין שלו הוא היופי שלו.

וזה לא הבדל של אווירה. זה הבדל של מה נשאר. דבר שנכנס אליך דרך פחד נשאר כל עוד הפחד שם. דבר שנכנס דרך שמחה נשאר גם אחר כך. כל הגיליון הזה, בסופו של דבר, הוא על ההבדל הזה.

פרק שני

ב

חמישים ואחד יום

הימים האלה מסופרים בקבלה כסיפור אחד רצוף, ומסופרים על האדם הראשון. זה נשמע רחוק, ואז מתברר שזה יומן עבודה.

די להבין למה הסדר הוא כזה ולא אחר, אני צריך לספר לכם סיפור, ואני מבקש לקרוא אותו כמו שקוראים תרשים ולא כמו שקוראים אנדה. אחר כך נתרגם אותו כולו לחיים.

האדם הראשון, לפי התיאור הזה, לא נברא פנים אל פנים. הוא נברא גב אל גב. זכר ונקבה בגוף אחד, מחוברים מן הצד שאינו רואה. זה מצב שאפשר לחיות בו, ואי אפשר להיפגש בתוכו. אני מניח שאתם מכירים זוגות כאלה. אולי גם תקופות כאלה בחיים שלכם.

כדי שתהיה פגישה, היו צריכים לעבור שלושה שלבים. ראשית, האדם עשה שלושה דברים. אחר כך נפלה עליו תרדמה. ובתוך התרדמה נעשתה הנסירה, כלומר ההפרדה בין שני החלקים, שאחריה הם יכולים סוף סוף לעמוד זה מול זה.

וכאן התרגום

שלושת הדברים הם אלול. שלושתם, כשמסתכלים עליהם, הם אותו דבר: לבדוק אם יש צמיחה. הראשון הוא לברך על הירח רק כל עוד הוא מתמלא, ומרגע שסיים כבר לא. השני הוא לברך על מה שצומח. והשלישי הוא לקרוא בשם לבעלי החיים, ואני קורא את זה כך: להכיר בשם את החיה שבתוכך. לעמוד מול מה שקלקלת ולקרוא לזה בשמו.

אלול איננו חודש של חרטה. הוא חודש של מדידה: האם השנה הזאת הייתה שונה מן הקודמת, או שעמדת במקום.

התרדמה היא ראש השנה, ולכן תוקעים בשופר, כדי לעורר. הנסירה היא עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, ובכל יום מורידים מעצמך שכבה אחת. חמשת הדברים שאתה מוותר עליהם ביום הכיפורים, אוכל, שתייה ושאר הנוחות, הם חמישה כוחות שבונים את מה שהופרד. ואז, כשהבנייה נגמרה, אפשר להיפגש פנים אל פנים.

וארבעת הימים שאיש לא שם לב אליהם

בין יום הכיפורים לסוכות יש ארבעה ימים, ורוב האנשים מתייחסים אליהם כאל ימי הכנה טכניים. קונים, בונים, מסדרים. אבל לפי הסיפור הזה הם מקבילים לימים שבהם מקשטים את הכלה בעשרים וארבעה קישוטים לפני שמביאים אותה אל האדם. הם ימי קישוט. ואני אחזור לזה בפרק הבא, כי יש בזה משהו שאתם צריכים לדעת על עצמכם.

ואז מגיעה החופה, והחופה היא הסוכה. ארבעה מוטות וגג. וביום השביעי נחתם הכלי, וביום השמיני נעשה החיבור. זה סופו של כל המהלך. וכן, את כל זה אפשר היה לעשות ביום אחד. אין לנו את הכוח, ולכן זה נמרח על פני חמישים ואחד יום.

פרק שלישי

החופה שאתה יושב בתוכה

ארבעה מוטות וגג. זו הגדרה של חופה. ואם זו חופה, מי החתן, מי הכלה, ומה בדיוק חוגגים.

ברגע שמבינים שהסוכה היא חופה, כל הפרטים שלה מקבלים משמעות. חופה איננה בית. היא מבנה זמני, פתוח, שבונים לרגע אחד של חיבור ואחר כך מפרקים. אף אחד לא גר בחופה. גם בסוכה לא גרים. יושבים בה שבעה ימים, ואז מפרקים.

מדוע ארבעה ימים ולא אפס

הנה שאלה שהטרידה אותי שנים. לכאורה, סוכות היה צריך להתחיל מיד במוצאי יום הכיפורים. יצאת נקי, תיכנס מיד לשמחה. למה להשאיר ארבעה ימים ריקים שבהם אפשר לקלקל הכול?

יש מדרש ישן שאומר שהיום הראשון של סוכות הוא "ראשון לחשבון עוונות", כלומר, כביכול, מה שנעשה בין כיפור לסוכות אינו נרשם. אפשר לקרוא את זה בציניות, כאילו ניתנה כאן חופשה מן החשבון. אני קורא את זה הפוך.

ההנחה היא שאדם שעבר חודש שלם של התבוננות, ועוד ראש השנה, ועוד יום הכיפורים, איננו יכול להיות לב אבן. משהו בו השתנה. וארבעת הימים האלה ניתנים לו כדי להתרגל לזה. כדי לספוג שהוא כבר אדם אחר, לפני שהוא נכנס לשמחה. זה כמו הימים הראשונים אחרי שינוי גדול בחיים, כשאתה עוד מתעורר בבוקר כמו האדם הקודם ונזכר שכבר לא.

ארבעת הימים בין כיפור לסוכות הם זמן להתרגל לאדם החדש שיצאת ממנו, לפני שאתה נכנס לחגוג איתו.

ומדוע דווקא שמחה

ויש כאן דבר עמוק יותר, ואני מבקש לקרוא אותו לאט. שמחה איננה פרס למי שכבר סיים את העבודה. היא תנאי. אדם שיושב לו משהו על המצפון אינו יכול לשמוח באמת. כל שמחה שלו חלקית, ואתם יודעים על מה אני מדבר. ומי שיצא נקי, שמחתו שלמה, ובשמחה שלמה כזאת אדם רואה דברים שלא ראה קודם.

כלומר הסדר איננו: קודם תתקן ואחר כך, כפרס, תשמח. הסדר הוא: השמחה היא הכלי שבו התיקון נשמר. בלי הכלי הזה, כל מה שעשית באלול ובתשרי נשפך. וזה מה שאני רוצה להראות בפרקים הבאים.

פרק רביעי

הצלם

יש בך חלק שאי אפשר לקלקל ואי אפשר לתקן, ויש חלק שכל העבודה נמצאת בו. וחשוב לדעת איזה הוא איזה.

כאן מגיע המושג שהוא, בעיניי, היקר ביותר בגיליון הזה, כי הוא נותן שם למשהו שכולנו מרגישים ואין לנו בשבילו מילה. המושג הוא צלם.

הנשמה, לפי הקבלה, טהורה. ומכיוון שהיא טהורה משורשה, אי אפשר לקלקל אותה, וגם אי אפשר לתקן אותה, כי היא מתוקנת כבר. שימו לב מה זה אומר, כי זה מרגיע ומטריד בבת אחת: כל העבודה שלך בעולם הזה איננה בנשמה.

אז איפה היא

היא בצלם. והצלם, בהגדרה הזאת, הוא מה שקיבלת בירושה מאבותיך ומה שנוצר בך בשלושה רגעים שלא היית נוכח בהם: מה שעבר בראש של הורריך ברגע שנוצרת, מה שעבר על אמך בהיריון, ומה שקרה בשעת הלידה. שלושת אלה קובעים את הצלם, והצלם הוא החומר שאיתו אתה עובד כל חיך.

הנשמה טהורה ואי אפשר לגעת בה. הצלם הוא מה שירשת, ושם, ורק שם, נמצאת העבודה.

מי שעבד איתי על עץ הדורות יזהה את זה מיד. מה שעובר בין דורות, הדפוסים שאתה חוזר עליהם בלי שבחרת בהם, הדברים שאתה עושה "כמו אבא", כל אלה יושבים בצלם. ואם שאלת את עצמך למה, אחרי כל כך הרבה עבודה פנימית, יש דברים שלא זזים, הנה תשובה אפשרית: ניסית לעבוד על הנשמה, שאין בה מה לתקן, במקום על הצלם, ששם הכול.

הקופסה השחורה

אני אוהב לחשוב על הצלם דרך דימוי מהמטוס. יש שם מכשיר שמתעד את כל הטיסה, ואם קורה משהו, ממנו יודעים מה קרה. הצלם הוא הקופסה השחורה של האדם. הוא מתעד את הטיסה שלו כאן. ובכל יום שאדם חי, יש בו שק של דברים שהוא צריך לברר. בירר, היום הזה עומד מתוקן בשרשרת. לא בירר, היום הזה נרשם אחרת.

ומכאן שהצלם איננו דבר קבוע שנקבע בלידה ונגמר. הוא מתעדכן כל יום. וזה, כפי שנראה מיד, הופך את ליל הושענא רבה למה שהוא.

רגע, ברשותכם

כתבתי ספר לשבעת הימים האלה

-RABINO
ARMONI.COM/SUCOT

הגיליון הזה נותן את המפה. הספר נותן את הדרך יום אחר יום: לימוד, התבוננות ועבודה אישית לשבעת ימי סוכות, לפי הדמות שנכנסת בכל יום ולפי התכונה שהיא מביאה. מאה וארבעה עשר עמודים בספרדית, שמגיעים למייל ב-PDF מיד עם הרכישה.

בעמוד האחרון של הגיליון יש פירוט של כל מה שבפנים. וכאן, בינתיים, הקוד.

rabino-armoni.com/sucot

בבואה דבבואה

בליל הושענא רבה יש מנהג שנשמע כמו סיפור עם. סדינים לבנים, אור ירח, ובדיקה של הצל של הצל. ומתברר שיש בו היגיון.

ש מנהג ישן, ואני יודע איך הוא נשמע: בליל הושענא רבה הולכים בחצות למקום שקט, מתעטפים בסדין לבן, ומסתכלים לאור הירח בבבואה דבבואה, בצל של הצל. אם הצל שלם, טוב. אם חסר בו משהו, זה סימן.

בואו נקרא את זה דרך הפרק הקודם. הצלם הוא הקופסה השחורה. הושענא רבה הוא סוף המהלך שהתחיל בראש השנה, הרגע שבו נחתם מה שנפתח. ובליל החיתום בודקים את הרישום. זה כל העניין. השאלה איננה אם הצל נראה יפה. השאלה היא מה הטיסה הזאת רשמה.

התרנגולות

היה חכם אחד שצחק על העניין הזה, ואמרו לו שגם לתרנגולות נעלם הצלם שלושים יום לפני השחיטה. הוא הלך ובדק, וראה שכן. ואז נשאלה שאלה טובה: אם אדם נפטר חצי שנה אחרי הושענא רבה, מה עם הצלם שלו בינתיים? והתשובה היא שהוא מסתלק בליל הושענא רבה, חוזר, ומסתלק שוב שלושים יום לפני הסוף.

ומה הטעם בכל זה? הטעם הוא שיהיה לאדם זמן. שאם יראה שהצלם חסר, יעשה משהו, ויש לו עדיין עד שמיני עצרת. הבדיקה איננה גזר דין. היא התראה שניתנת מוקדם מספיק כדי לפעול.

בליל הושענא רבה לא בודקים אם אתה טוב. בודקים מה נרשם, ונשאר זמן לשנות את הרישום.

האיש שנשלח לכותל

מספרים על האר"י שראה באחד מתלמידיו שאין לו צלם. הוא אמר לו: הלילה תיסע לירושלים, תלך לכותל, ותבכה. אם תזכה לראות משהו, תחיה. ואם לא, דע שנגמר לך הזמן. הוא נסע, ובסופו של דבר זכה למשהו, וחי עוד שנים.

שימו לב מה יש בסיפור הזה ומה אין בו. אין בו הבטחה. יש בו כתובת מדויקת, פעולה מדויקת, וזמן קצוב. וזה, בעצם, כל מה שאני יכול לתת לכם כאן.

דין וחשבון

אנחנו אומרים את הביטוי הזה כאילו הוא מילה אחת. הוא שתי מילים, והשנייה חמורה מן הראשונה.

ע ל יום שלא תוקן יש מהלך שנקרא דין וחשבון. ורוב האנשים שומעים בזה ביטוי אחד, כמו "שלום וברכה". אבל אלה שני דברים נפרדים, ומי שמבין את ההבדל ביניהם מבין משהו על איך זמן עובד.

דין הוא הפשוט: עשית משהו לא טוב, יש לזה מחיר. חשבון הוא הדבר השני: באותו זמן שעשית את הלא טוב, יכולת לעשות משהו טוב. ועל זה, על מה שיכולת ולא עשית באותה שעה עצמה, יש חשבון נפרד.

על כל שעה שקלקלת, נשאלת גם השאלה מה יכולת לבנות בה. וזו שאלה קשה יותר מן הראשונה.

קחו את זה רגע במלוא הכובד. הדבר החמור באמת איננו הטעות. אדם שנופל יכול לקום. הדבר החמור הוא הזמן שהלך. ומכיוון שהזמן איננו חוזר, השעה ההיא, שיכלה להיות משהו, איננה.

או שכן

וכאן נכנס הפרק הבא. כי אם הייתי עוצר כאן, זה היה פשוט מייאש, ואני לא מאמין בפרקים שנגמרים בייאוש. השאלה איננה אם השעה הלכה. השאלה היא אם יש דרך להחזיר אותה. ומתברר שיש.

היום המבוש

יום שלא תוקן אינו נעלם. הוא עומד בצד, מבוש. ויש דרך להחזיר אותו לשרשרת.

ה תמונה שאני רואה היא כזאת. יש שרשרת של ימים מתוקנים, יום אחרי יום, כמו חוליות. ויום שאדם לא בירר בו את מה שהיה צריך לברר, יוצא מן השרשרת ועומד בצד, מבוש. הוא לא נמחק. הוא קיים, ופשוט אינו מחובר.

ואם אדם מתקן, באמת מתקן, הוא יכול לקחת את היום המבוש הזה ולחבר אותו בחזרה. וזה, בעיניי, הכוח העצום של תשובה, ואני משתמש במילה הזאת במובן הפשוט שלה: לחזור. לא רק לסלוח על העתיד, אלא לתקן את העבר. להחזיר לשרשרת יום שכבר עבר.

בא בימים

על אברהם נאמר "ואברהם זקן בא בימים", ואני קורא: הוא בא עם הימים שלו. כל ימיו היו איתו, מחוברים, אף אחד לא עמד בצד. זה תיאור של אדם שלם, ושלמות כאן איננה תכונת אופי. היא מצב של השרשרת.

תיקון אמיתי איננו רק סליחה על מה שיהיה. הוא לוקח יום שכבר אבד ומחבר אותו בחזרה.

ומי שלא תיקן, הימים האלה עומדים בצד, וזה ניכר בצלם. וזה סוגר את המעגל עם שני הפרקים הקודמים. הצלם רושם, בליל הושענא רבה בודקים את הרישום, ועד שמיני עצרת יש עדיין זמן לחבר ימים בחזרה.

פרק שמיני

ח

למה לא השתנה כלום

וכאן מגיעה השאלה שהגיליון הזה בנוי סביבה. עבר כיפור, ואחרי כמה ימים כאילו לא קרה דבר. יש לי שתי תשובות.

אני אומר את זה בכנות, כי ראיתי את זה מספיק פעמים. אתה רואה אדם ביום הכיפורים, בוכה, מכה על החזה, מתפלל בכוונה שאתה שומע ארבעה כיסאות אחורה. ואחרי שלושה ימים אתה פוגש אותו, ואותו אדם. אין שינוי. אולי בקטן, אבל לא משהו שאפשר לראות. אז מה קרה פה?

הסיבה הראשונה: השגרה

ברגע שיש לאדם שגרה, הוא חוזר אליה מהר מאוד ושוכח את ההבטחות שנתן לעצמו. את זה כולם יודעים. מה שפחות יודעים הוא שגם דבר מפחיד, אם עושים אותו שוב ושוב, הופך שגרת. חיילים בטנקים מספרים בדיחות על מוות. אי אפשר לחיות כל הזמן במתח, והנפש הופכת גם את הנורא לבנאלי.

ומכאן מסקנה שלא נעים לשמוע: גם העבודה הפנימית שלך, אם היא אותה עבודה שנה אחרי שנה, הפכה מזמן לשגרה. אותן מילים, אותם רגעים. ואם אין התקדמות, גם בדברים הכי יפים, יש בעיה.

הסיבה השנייה: הדימוי

והסיבה השנייה נוגעת, לדעתי, בכל אחד. אדם מתקשה מאוד לדמות דברים פנימיים באותה עוצמה שהוא מדמה דברים חיצוניים.

הנה הדוגמה שאני תמיד נותן. אם תדע שמחר יש לך ביקורת מס הכנסה, לא תישן כל הלילה. תחשוב מה תגיד, איך תתנהג, איך תצא מזה. אבל אותו אדם יודע, מספרים לו מגיל קטן, שבראש השנה עומדים לדין על השנה כולה. וזה לא מטריד את שנתו. לא כי הוא לא מאמין. כי הוא לא מצליח לדמות.

על ביקורת מס אתה לא ישן כל הלילה. על יום הדין אתה ישן מצוין. ההבדל איננו באמונה, הוא בכוח הדימוי.

וזה העבודה: להביא את הדברים הפנימיים לאותה רמת דימוי של הדברים החיצוניים. לתת להם צורה שהנפש יכולה לתפוס. ואז חוזרת השגרה ומשטיחה גם את זה. ולכן, וזה הפרק הבא, חייבים לחדש.

פרק תשיעי

החידוש

אני רוצה לספר לכם על קבוצה שהולכת לקטוף זיתים כדי להדליק נר אחד. וזה, מתברר, מנגנון מדויק.

אם השגרה היא הבעיה, החידוש הוא התשובה. ואני רוצה לספר לכם דבר שקרה אצלנו, כי הוא מדגים את העיקרון טוב יותר מכל הסבר שאני יכול לתת.

בכל שנה אנחנו הולכים לקטוף זיתים. עובדים יום שלם, שוטפים, מביאים לבית בד. בשנה אחת התקלקלה המכונה, ומכל השקים יצאו שנים־עשר ליטר שמן לעשרים איש. פחות מליטר לכל אחד. אבל הליטר הזה הספיק להדלקת נרות חנוכה, וכשהדלקנו, זו הייתה שמחה גדולה. אתה מדליק ואתה יודע: עבדתי קשה בשביל זה.

ההכנה היא שגורמת למעשה להיראות אחרת. המעשה לא השתנה. אתה השתנית בדרך אליו.

הילד שמתרגש יותר מאבא

ויש כאן סימן מאוד פשוט לזהות מתי השגרה ניצחה. ילד מתפעל מכל דבר, כי הכרטיס שלו עדיין חלק. אבל ברגע שאתה רואה שהילד מתרגש מן הדבר יותר מן ההורה, זה מצב גרוע. זה סימן שההורה נרדם. והילד מריח כל שינוי בהורה. השעמום של האב יתפוס בסופו של דבר גם את הבן.

ואני אומר משהו שלמדתי מהניסיון: הקבוצות שהצליחו להתעלות היו תמיד קבוצות שחידשו דברים שלא כתובים בשום ספר. לא חידוש בתוכן, אלא חידוש בדרך ובהתפעלות. ככה זה תמיד עבד, ובכל דור זה עבד מחדש.

ואם תשאלו מה זה נותן לכם, שאינכם קוטפים זיתים, התשובה פשוטה. כל מה שאתם עושים שנה אחרי שנה באותה צורה, מצאו לו דרך אחת חדשה השנה. לא כדי שיהיה מעניין. כדי שישאר חי.

פרק עשירי

התחפושות

יש לך אחת לאשתך, אחת לחבר, אחת לבן. והבעיה מתחילה כששניים מהם נכנסים לאותו חדר.

פני שנגיע לווידי, צריך להבין למה בכלל אומרים דברים בקול. אם מישהו יודע הכול, בשביל מה לומר? התשובה שלי עוברת דרך תמונה שכולנו מכירים.

כולנו שחקנים, וכולנו מחופשים. יש לך תחפושית של איך אתה עם אשתך, תחפושית של איך אתה עם החבר, ותחפושית של איך אתה עם הבן. והבעיה נוצרת כשאתה במקום אחד ונכנסים שני אנשים שרגילים לשתי תחפושיות שונות. באותו רגע אתה מתבלבל, לא יודע איזו ללבוש. תבדקו את עצמכם, זה קורה לכולם.

בפורים לובשים תחפושית כדי לרמוז שכל השנה אתה בתחפושית. וביום הכיפורים באים ומסירים אותה.

הווידוי הוא כשביל המתוודה

ומכאן ברור כשביל מי הווידוי. לא כשביל מי ששומע. כשביל מי שאומר. אצל שופט רגיל, מי שמודה מקבל עונש. אבל כאן, מי שמודה ועוזב, מרוחם. הווידוי הוא הרגע שבו אתה עצמך רואה, לראשונה, מי אתה בלי התחפושת.

ולכן אני אומר תמיד: להסתיר את הטעויות שלך זה טיפשי, כי אין ממי להסתיר. צריך להגיע לימים האלה יחד עם הטעויות, לא בלעדיהן. לבוא עם התחפושת, להגיד הנה היא, ולהסיר אותה.

פרק אחד-עשר

ארבע הכאות

ביום הכיפורים מכים על החזה. אני קורא בזה ארבע פעולות נפרדות, ולכל אחת מהן שם, ומקום בנפש.

יא

ה הפרק הטכני ביותר בגיליון, ואני מבקש עוד קצת סבלנות, כי הוא גם המעשי ביותר. הרש"ש מפרק את ההכאה על החזה לארבעה מרכיבים, ולכל אחד מהם, כשמתרגמים אותו לחיים, יש שם מדויק לדבר שנשבר.

הראשון: על מה מכים • ההתקשרות לתענוג

המקום הפנימי ביותר שעליו מכים הוא ההתקשרות לתענוג. וזו, אם תשאלו אותי, הצרה של כולנו. הלכנו וחישנו תענוגות שהסיטו אותנו מן העיקר. התענוג עצמו עומד במקומו; ההתקשרות הלא נכונה היא שנשברה. ועל זה מתחרטים ראשון.

השני: במה מכים • הרצון לתת

היד שמכה היא יד ימין, והיא מסמלת את הרצון לתת, להשפיע. והרצון הזה היה פגום. במקום רצון לתת היינו ברצון לקבל, וזה שורש כל הבעיות שאני מכיר. ההכאה השנייה מעוררת בחזרה את הרצון לתת.

השלישי: הלבוש • "חשבתי שאני יודע"

על היד לבוש משהו, והוא הביטול. ביטול למה? לכך שלא ידעתי. חשבתי שאני יודע, חשבתי שאני מבין, חשבתי שאני רואה את הדרך בחיים. ההכאה השלישית היא הודאה שלא, ותקווה להתבטל מעכשיו לדרך שגדולה משלי.

הרביעי: המקום השני • השמחה

והמקום הרביעי הוא ההתקשרות לשמחה, וזו הייתה חסרה. יש פסוק שאומר שכל הצרות באות "תחת אשר לא עבדת בשמחה". חסרה לי שמחה, ובגלל החוסר הזה חיפשתי לעצמי בורות נשברים. ההכאה הרביעית היא על זה.

ארבעה מקומות: תענוג לא נכון, רצון לקבל במקום לתת, "חשבתי שאני יודע", וחוסר שמחה. אלה ארבע הצורות שבהן אדם נשבר.

ואז יש את המכה בפטיש, כמו שאני קורא לה: אם אחרי כל זה לא השתנית, מה הועיל כל הסיפור? וזה מחזיר אותנו לשאלה של הפרק השמיני, אבל עכשיו עם מפה ביד. ארבעה מקומות, ואפשר לבדוק כל אחד מהם בנפרד.

פרק שנים־עשר

יב

השביל הצר

צריך להרגיש שלא הגעת לכלום. וצריך גם להכיר בטוב שבך. שני הדברים בבת אחת, ובלי אחד מהם אין תנועה.

אחרי הפרק הקודם אדם עלול לצאת עם תחושה של שפלות, ושפלות היא דבר נכון. צריך להרגיש שכמה שעשית, אתה עדיין רחוק. אבל אני מזהיר מיד: יש לזה גבול, ומעבר לגבול הזה השפלות עצמה הופכת לכלי נגדך.

ראיתי אנשים שמתוך תחושה שהם לא שווים כלום הלכו בדיוק לצד ההפוך. אמרו: מה אני ומה חיי, ממילא אין סיכוי, אז יאללה. ויש כאן תופעה שמפחידה אותי כל פעם מחדש: אדם שנלחם כל הזמן בנקודה מסוימת, אם הוא נופל, הוא נופל דווקא בה. מי שכותב ספרים על שלום בית ואצלו בבית מלחמה. מי שצועק על אחרים בדיוק במקום שבו הוא עצמו חלש. כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, ומה שכואב לו במיוחד אצל אחרים, יש חשש שהוא נגוע בו.

ללמד זכות על עצמך

ומכאן הצד השני, ואני נשען על רבי נחמן. יש עיקרון ידוע ללמד זכות על אחרים. ואומר רבי נחמן: אם אתה מלמד זכות על חברך, אתה חייב ללמד זכות גם על עצמך. כי אם לא, שום דבר לא יוכל להרים אותך מן הבוץ.

בלי הכרת תודה על הדרגה שאליה כבר הגעת, לעולם לא יהיה לך כוח לעלות לדרגה הבאה.

זוהי השביל הצר. גדר מצד אחד, השפלות, להכיר שאינך כלום. וגדר מצד שני, לתפוס את הנקודה הטובה שבך, אותה שמינית שבשמינית של גאוה שנחוצה כדי לעלות עוד מדרגה. ובין שתי הגדרות עובר שביל, וכל העבודה נעשית שם.

אני אפילו מקנא במי ששואף לגדולות, גם אם השאיפה מוגזמת. ילד ששואף להיות צדיק, מצוין. ילד ששואף להיות אלוף בסנוקר, לפחות הוא שואף. השאיפה נותנת כוח. והעבודה היא להחזיק אותה ואת הענווה יחד, באותה יד.

פרק שלושה עשר

יג

הגג שמחלחל

בשבת לומדים פחות מאשר ביום חול, ובכל זאת השבת עושה משהו שהחול לא. סוכות עובד באותו אופן.

הנה שאלה שאני שואל כל מי שלומד: תבדוק כמה שעות אתה לומד בשבת וכמה ביום חול. תגלה שבשבת פחות. אז מה היתרון של שבת?

התשובה שלי היא דימוי של גג. יש גג שיש בו בית קיבול, וכשירד גשם, כמה זפת שלא תשים, המים מוצאים דרך לחלחל לתוך הקירות. השבת היא כזאת. כל מה שלמדת במשך השבוע נמצא בבית הקיבול, ובשבת המים שוהים שם מספיק זמן כדי לחלחל פנימה. בלי זה, מה שלמדת נשאר על הגג ומתאדה.

שבת איננה מוסיפה לימוד. היא נותנת למה שלמדת זמן לחלחל. וסוכות, מול כל תשרי, עושה אותו דבר.

מקיף ופנימי

ובסוכה זה נעשה במושגים שהצגתי בעמוד השמות: אורות מקיפים ואורות פנימיים. הישיבה בסוכה היא קבלת אורות מקיפים, כלומר מה שנמצא סביבך ועדיין לא תפסת. ועיקר העבודה של אדם בעולם, בעיניי, היא להפוך מקיפים לפנימיים.

ואיך עושים את זה? כשאדם מלמד, למשל. הוא מוציא החוצה מה שיש בו, נוצר ואקום, ולתוך הוואקום נכנס משהו חדש. ואז יש לו חידוש. אין לימוד בלי חידוש, אפילו באותו טקסט בפעם העשירית, כי המקום השתנה, הזמן השתנה, האנשים השתנו. הבית יוסף ישב זמן רב על חידוש, ובדרך לבית המדרש שמע שני עגלונים אומרים אותו בקלות. באותו לילה נאמר לו: ברגע שפתחת את הצינור, כל אחד יכול להשיג.

ומה זה אומר על סוכות? שזה הזמן שבו כל מה שעבר עליך מאלול ועד כיפור, כל ההחלטות שקיבלת בלחץ, יושב בבית הקיבול ומחלחל. ואם לא תיתן לזה זמן, זה יישאר על הגג ויתאדה.

פרק ארבעה-עשר

יד

מפחד לשמחה

מה שהחלטת כשפחדת, עכשיו צריך לקיים כשאתה שמח. וזה קשה יותר ממה שנשמע, כי החלטה שנולדה בפחד לא יודעת לחיות בלעדיו.

ח בר סיפר לי על אדם שהלך על גשר חבלים בסין, ונקרע חבל. הוא צועק: אבא, תציל אותי, את כל כספי אתן לצדקה. ממשיך ללכת, ומחשבה באה: מה אתה משוגע, את הכול? נסגור על חמישים אלף. עוד כמה צעדים: מי נותן חמישים אלף? חמישים. וכשהגיע לצד השני, כבר לא היה שום דבר.

זה סיפור מצחיק, אבל הוא מתאר במדויק את יום הכיפורים. בעת לחץ מקבלים החלטות: נעשה ככה, נעשה ככה. ולפעמים אפילו לא זוכרים אחר כך מה החלטנו. אני מציע לכם דבר פשוט: קחו פנקס וכתבו. ואחר כך, אחרי כמה זמן, פתחו ותראו. תתפלאו כמה קל זה עבר מן הפה.

להתחיל לקיים מתוך שמחה

ועכשיו מגיע החג, וכל ההחלטות שקיבלת מתוך פחד, אתה צריך להתחיל לקיים מתוך שמחה. וזה הדבר. בחתונה מגיעים הרבה עניים, כי אדם שמח, ליבו רחב, ובא לו לתת. השמחה היא הזמן שבו אתה בודק איך ההחלטות האלה חיות בעולם, ונשאר שמח.

החלטה שאתה לא יכול לעמוד בה, או שאתה עומד בה ונכנס לעצבות, אינה שווה. כי כל הצרות באות ממקום של חוסר שמחה.

גוש של כללים

וכאן האזהרה, ואני ראיתי אותה בפועל. אדם לוקח על עצמו כלל, ועוד אחד, ועוד אחד, מתוך איזו התרוממות של רגע. ויום אחד הוא מתעורר והוא גוש של כללים. הוא לא יכול לשמוח. הוא לא יכול לעשות כלום, כי כל דבר אסור לו. הוא לא יכול לחיות. ואם הדרך הפנימית שלך נעשית מתוך קפדנות וזעף וכעס, היא לא שווה, כי אי אפשר לחיות בבית כזה, לא הוא ולא מי שסביבו.

סיפור על ים המלח מסכם את זה. שניים נסעו לים המלח בסוכות, היה חם, אחד רצה לשתות באוטו. אמר לו השני: החזון איש לא היה שותה מחוץ לסוכה. אבל החזון איש לא היה נוסע לים המלח בסוכות. אם אתה לוקח כלל של אדם אחר בלי החיים שהחזיקו אותו, הכנסת מנוע של מרצדס לתוך סוסיתא. וזה מה שאני רואה סביבי: אלף כללים על מה אוכלים, ורשות לעצמם לדבר רע על אחרים ולחיות בעצבות.

שמיני עצרת

וכל זה מגיע לשיא ביום השמיני. שבע ההקפות הן שבע המידות, בלי השכל. וזה כל העניין: לקחת את מה שהבנת ולהכניס אותו לתוך המידות. כי בסופו של דבר אדם נמדד לפי מעשיו. הוא יכול להיות חכם גדול, אבל אם המידות לא השתנו ובפועל המעשים לא השתנו, כל הדיבורים הגבוהים אינם שווים דבר.

והאתרוג מלמד את זה בשקט. פרי מהודר, שקנית ביוקר ודאגת לו ובדקת אותו כל יום, וביום שאחרי החג זורקים אותו. ערך היה לו לשבוע, ורק מה שעשית איתו נשאר. כך גם החיים. הכול זמני, וכל מה שנשאר הוא מה שהספקת לעשות בזמן שהיה לך. ואת זה, אני אומר לכם, קחו בשמחה.

המעבדה

שבעה דברים לימי החג

כל מה שקראתם עד כאן הוא מפה. הנה שבע פעולות לשבעת הימים, אחת ליום. קטנות, ונבדקות.

- 1 כתוב על דף החלטה אחת שקיבלת ביום הכיפורים. אחת בלבד. אם אינך זוכר אף אחת, זה כבר ממצא.
- 2 בדוק אותה מול ארבעת המקומות של פרק י"א: תענוג, רצון, ידיעה או שמחה. איזה מהם היא באה לתקן?
- 3 מציא בה את הגרסה השמחה. אם קיומה מעציב, קטן אותה עד שתוכל לקיים אותה בשמחה. זה תנאי.
- 4 בחר דבר אחד שאתה עושה כל שנה באותה צורה, ושנה בו פרט אחד. ההכנה היא שמשנה את המעשה.
- 5 שב בסוכה עשר דקות בלי לעשות כלום. תן למשהו לחלחל.
- 6 למד זכות על עצמך על דבר אחד מהשנה שעברה. בכתב, משפט אחד.
- 7 ליל הושענא רבה, לפני השינה, שאל מה נרשם השנה, ומה עוד אפשר להוסיף עד שמיני עצרת.

A la sombra de la fe

בצל האמונה. הגיליון הזה נותן את המפה, והספר נותן את הדרך יום אחר יום: לימוד, התבוננות ועבודה אישית לשבעת ימי סוכות, מאה וארבעה־עשר עמודים בספרדית.

א העיונים וששה־עשר יסודות לבניית סוכה

למה סוכות ממשיך את כיפור, ומן הדפנות ועד הכוונה

ב עבודה אישית לכל יום

שבעה אורחים, שבע מידות, התבוננות ומעשה

ג התפילות

לפני הבנייה, לפני המינים, ואחת לכל יום

מה יש בפנים

סימני נשימה בתוך התפילות

הוראות קריאה קצרות לכל יום

חותם קצר לכל יום

לספר

תשלום אחד **5.99\$**

מגיע בקובץ PDF למייל מיד עם הרכישה. בלי מנוי ובלי תפוגה: שילמת פעם אחת והספר שלך.

rabino-armoni.com/sucot

אם קראתם עד כאן, אני רוצה לומר לכם משהו פשוט. כל מה שכתבתי בעמודים האלה נכנס במשפט אחד: מה שנכנס בפחד יוצא כשהפחד עובר, ומה שנכנס בשמחה נשאר. סוכות הוא השבוע שבו מעבירים את הדברים מהצד הראשון לצד השני.

קחו פרק אחד, או סעיף אחד מהמעבדה, ותעשו אותו בשבעת הימים האלה. זה מספיק. אני מעדיף אדם שעשה דבר אחד ונשאר שמח על אדם שניסה הכול ונכנס לעצבות. חג שמח, ושתהיה לכם סוכה עם צל טוב.

שלחו את זה הלאה

אם הגיליון הזה נתן לכם משהו, יש משהו שאתם מכירים שהוא בדיוק בשבילי. הקישור הקבוע לגיליון האחרון:

sendy.rabino-armoni.com/boletin/ultimo

הרב משה ארמוני

רפואת עץ הדורות

rabino-armoni.com